

Suurpetoneuvottelukunnat ja suurpetokantojen hoito - kokemuksia Suomesta ja Ruotsista

Jani Pellikka
Joensuun
yliopisto/Uudenmaan
riistanhoitopiiri
19.11.2008

1.1. Alueelliset suurpetofoorumit Suomessa ja Ruotsissa

Molemmissa maissa samankaltaiset

- **historiat yhteisessä suurpetojen kanssa**
- **Suurpeto-ongelmat**
- **kansainväliset sitoumukset**
- **Pyrkimykset vastata haasteisiin lisäämällä yhteistyötä hallinnon ja eri intressejä edustavien toimijoiden kanssa mm. neuvottelukunnin**

Erona se, että Ruotsissa neuvottelukunnat virallistettuja.

MILLAINEN VAIKUTUS SILLÄ ON OLLUT?

Miten lähteä purkamaan kysymystä?

KETKÄ
OSALLISTUVAT?

MILLAISIA
KOKEMUKSIA?

MILLAISIA
TOIVEITA?

EDUSTUK-
SELLISUUS

TOIMINTA JA
TULOS

TAVOITTEET JA
TYYYTYVÄISYYS

POLIITTINEN
ROOLI?

TOIMINTA-
POLIITTINEN
ROOLI?

DEMOK-
RAATTISUUS?

OIKEUTUS?
(LEGITIIMIYS)

TEHOKKUUS?
(KÄYTÄNNÖT)

Minkälaisella aineistolla?

- **Aineistot:**
  - > **Asiakirjat** (pelkästään Suomesta n. 15 kpl neuvottelukuntien perustamisasiakirjoja, pöytäkirjoja ja lausuntoja)
  - > **Teemahaastattelut** (pelkästään Suomessa 39 henkilöä, joista 29 henkilöä nykyisten neuvottelukuntien jäseniä)
  - > **Semikvantitatiivinen suurpetoneuvottelukuntakysely** 50 vastaajaa Suomesta (5 neuvottelukuntaa), 116 vastaajaa Ruotsista (17 suurpetoryhmää), vastausaste 68 % Suomessa, 61 % Ruotsissa
- **Menetelmät:**
  - Abduktiivinen/hypot.-deduktiivinen tutkimusote, jossa hyödynnetään laadullisia ja määrällisiä menetelmiä.

1. Ketkä suurpetofoorumeissa
neuvottelevat?

1.1. Koostumus neuvottelukunnissa

**Lähde: Pellikka, Salmi & Ratamäki
2008: Alueelliset
suurpetoneuvottelukunnat
ristiriitojen hallinnassa. *Riista-
ja kalatalous – Tutkimuksia
2/2008.***

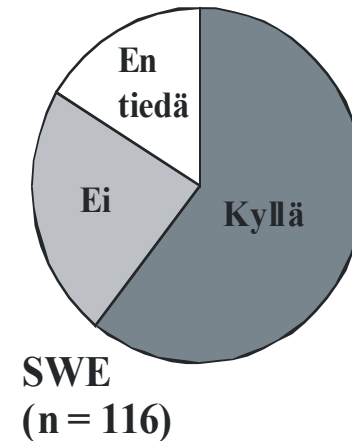
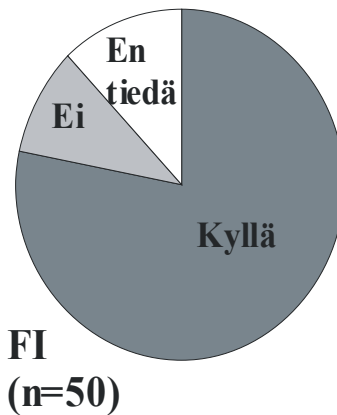
Osalliset tahot	PK (1999-)	Ka (2001-)	PS (2004-)	KS (2006-)	EK (2007-)
Kennelpiiri	x	x	x	x	x
Maakuntaliitto (-ja hallitus)	x	x	x	x	x
MTK	x	x	x	x	x
Poliisi	x	x	x	x	x
Riistanhoitopiiri	x	x	x	x	x
SLL Luonnonsuojelupiiri	x	x	x	x	x
Suomen Metsästäjäliitto	x	x	x	x	x
TE-keskus	x	x	x	x	x
Ympäristökeskus	x	x	x	x	x
Metsänhoitoyhd. liitto	x		x	x	x
Erämatkailuyrittäjät	x	x	x		
Metsähallitus	x	x	x		
Kyläyhdistys		x		x	
Rajavartiosto	x	x			
RKTL	x	x			x
Yksittäinen kunta			x		x
Yliopisto	x			x	
Eläinsuojelujärjestö				x	
Lintuharrastajien järjestö		x			
Luonnontuotealan yritys		x			
Luontokuvaajien järjestö		x			
Lääninhallitus	x				
Metsäntutkimuslaitos	x				
Tiehallinto		x			
Paliskunnat		x			

1.2. Intressiedustus

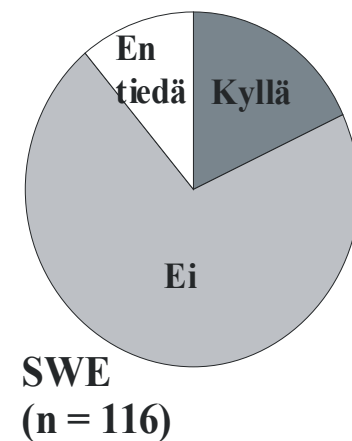
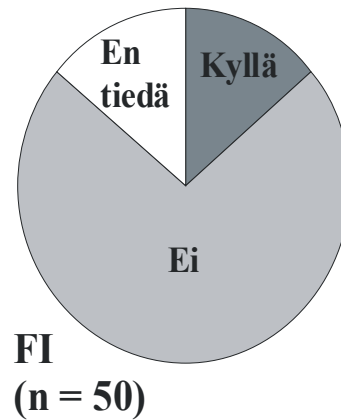
Intressi	Suomi (n=50)	♀	♂	Ruotsi (n=116)	♀	♂
Sukupuolet (%)		12	88		25	75
Eläinten ja luonnon suojaelijat (%)	12	50	50	26	7	93
Viranomaiset (%)	44	9	91	31	42	58
Eläinten omistajat (%)	12	0	100	21	43	57
Metsästäjät (%)	6	0	100	14	20	80
Muut (%)	26	7	93	8	11	89

1.3. Edustajien näkemys nykyisestä intressiedustuksesta neuvottelukunnissa

Onko kaikki tarpeelliset tahot mukana?

Onko toiminnassa mukana olevia tahoja liikaa?

1.4 Näin ollen:

- **Perustamisen ja jäsenistön päivittämisen toimivat käytännöt keskeisiä, erit. Ruotsissa tarvetta ohjeistaa tarkemmin?**
- **Koostumukseen ollaan verrattain tyytyväisiä Suomessa**
- **Foorumien koostumus viittaa foorumien rooliin asiantuntijoiden keskusteluna ja toimintapolitiikan konsultoijina, ei niinkään esimerkiksi kansalaiskuulemiseen ja yhteisten tavoitteiden muotoiluun**

2. Millaisia kokemuksia edustajilla on vuorovaikutuksesta ja tiedonvaihdosta?

2.1. Kokemukset tiedonvaihdosta verrattain samanlaisia

Olen onnistunut kertomaan edustamalleni taholle neuvottelukunnassa käsitellyistä asioista

Olen onnistunut kertomaan taholleni tärkeistä asioista neuvottelukunnassa

Tiedonvaihto neuvottelukunnan jäsenten välillä on onnistunut hyvin

Kommunikointi osallistujatahojen välillä on kehittynyt neuvottelukuntatyön tuloksena

Neuvottelukunnan työn tuloksena olen oppinut paremmin ymmärtämään ristiriitojen syitä

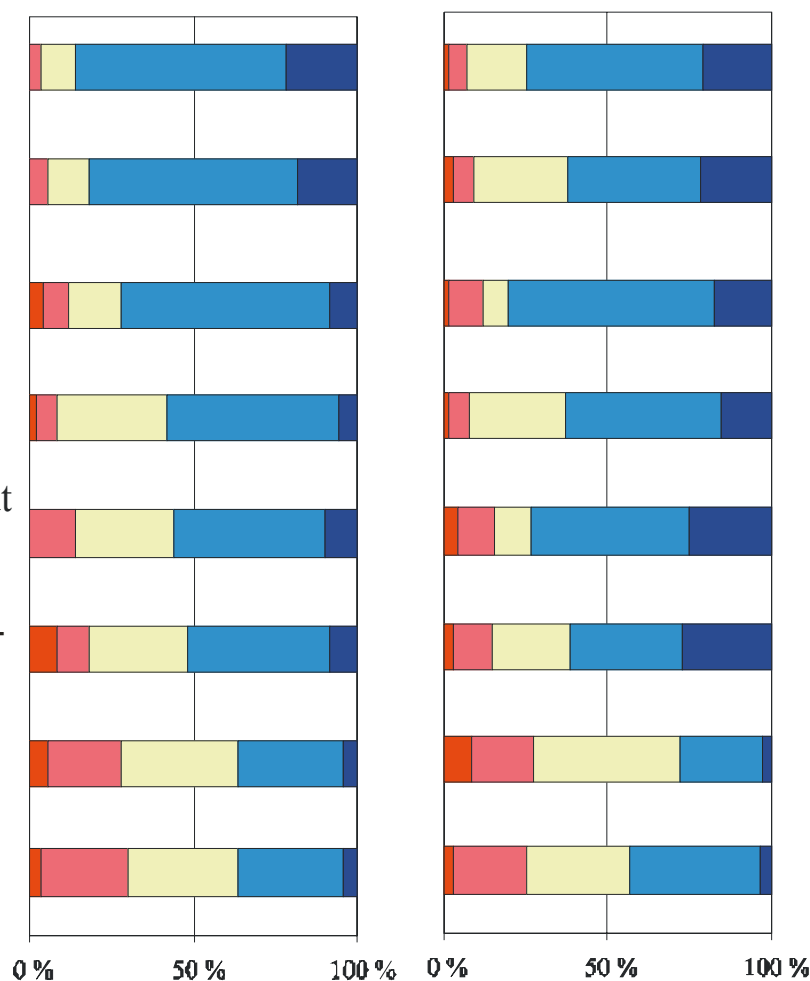
Eri tiedonlähteet ovat saaneet samanarvoisen aseman neuvottelukunnassa käydyissä keskusteluissa

Neuvottelukunnan tiedonvaihto muiden maakuntien toimijoiden kanssa on onnistunut hyvin

Tiedonvaihto neuvottelukunnan ja maakunnan asukkaiden välillä on onnistunut hyvin

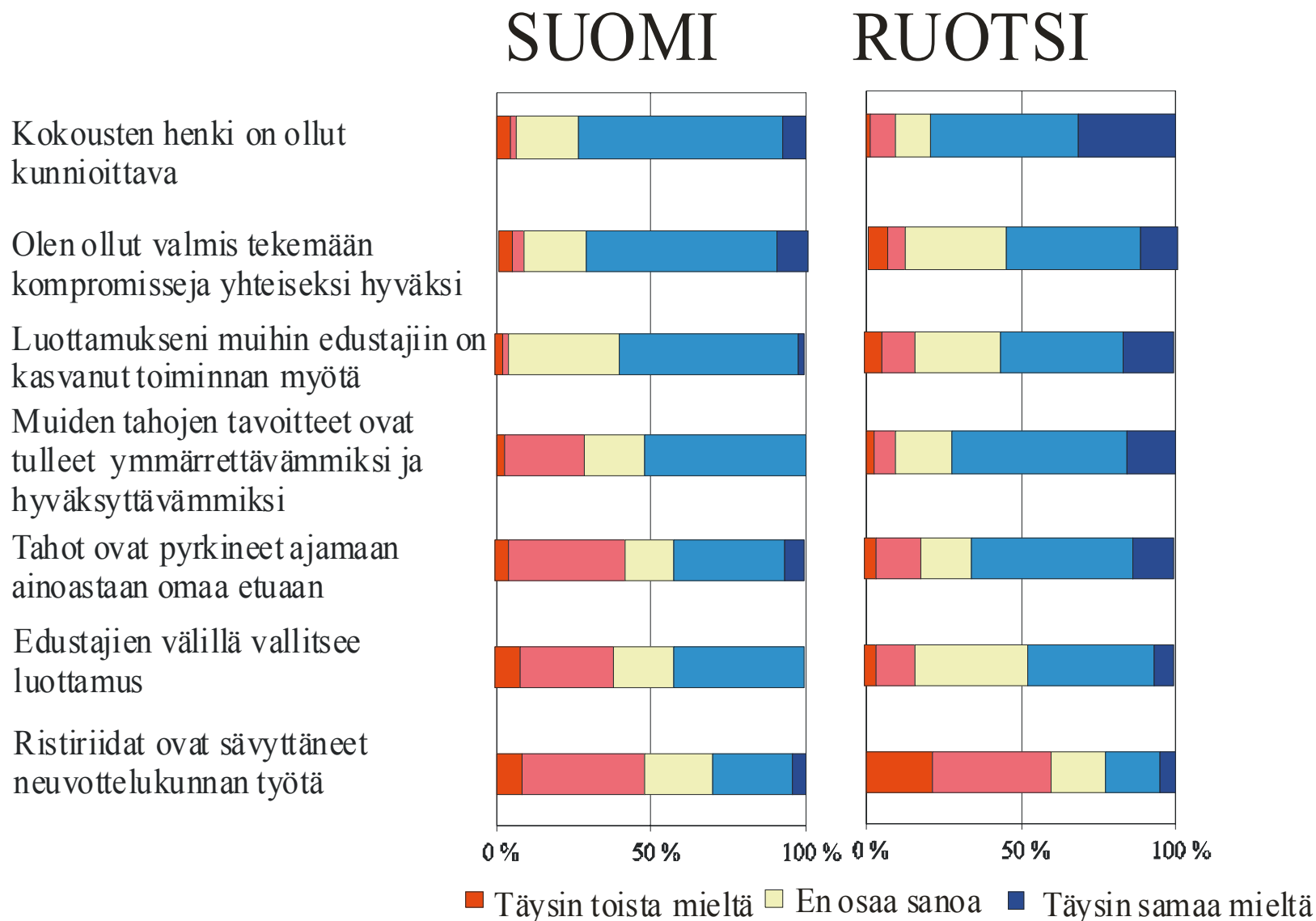
SUOMI

RUOTSI

■ Täysin toista mieltä ■ En osaa sanoa ■ Täysin samaa mieltä

2.2. Kokemuksia vuorovaikutuksesta

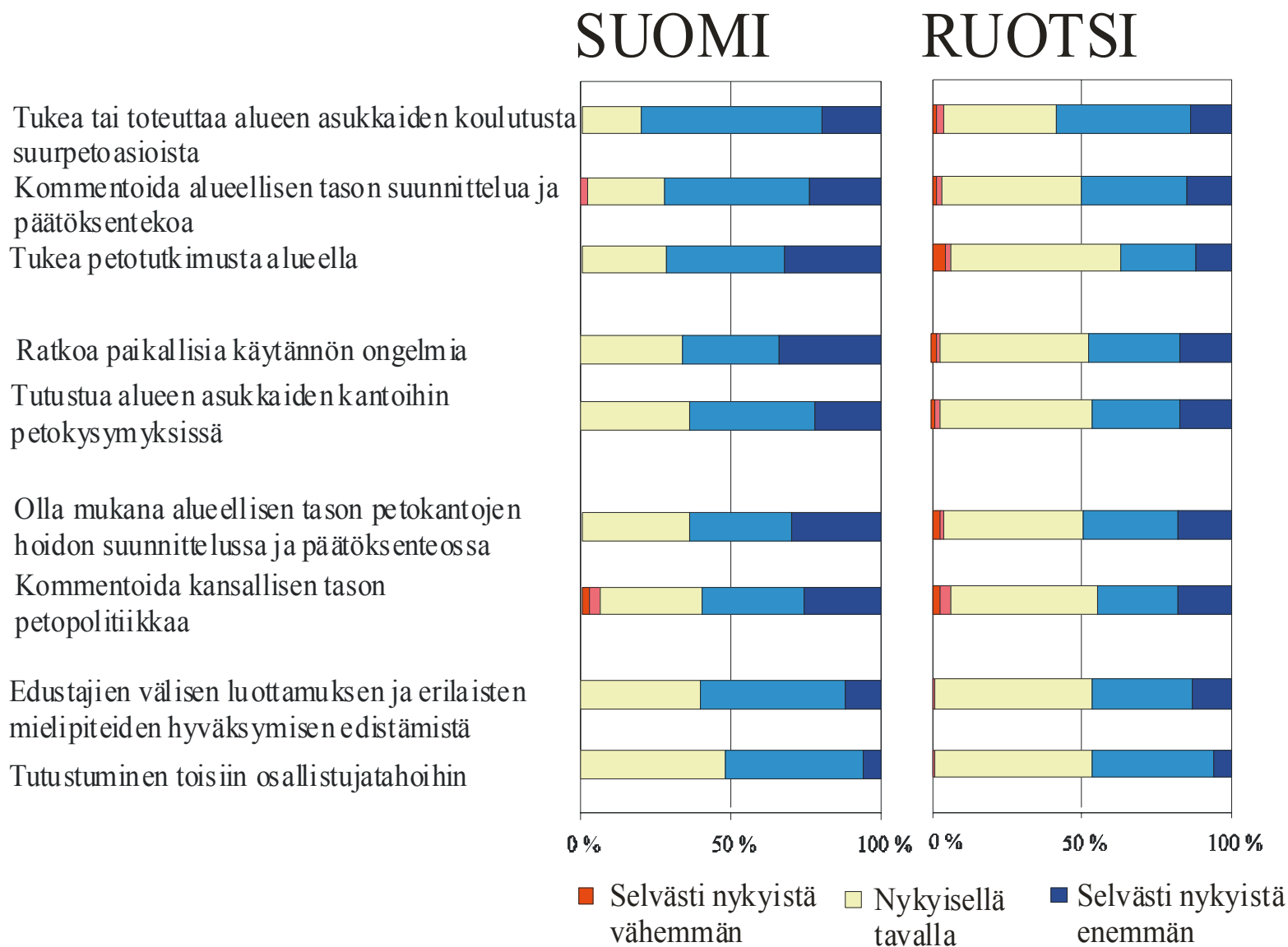

2.3 Näin ollen:

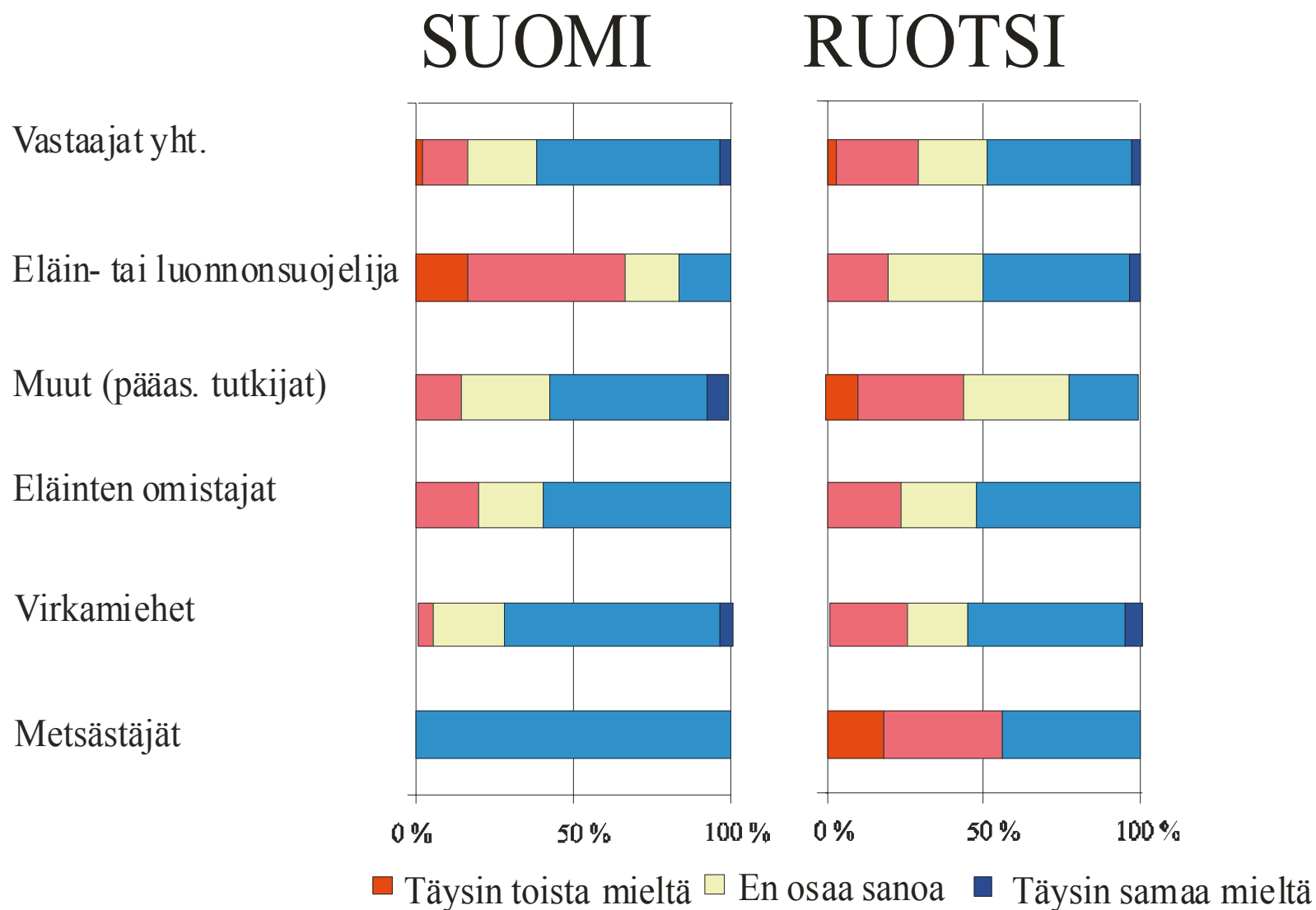
- Neuvottelukunnat tiedonvaihdon verkoston solmuna on keskittynyt osapuolten välisiin linkkeihin
- Kasvokkaiset neuvottelut kehittäneet vuorovaikutusta, oppimista ja sosiaalista pääomaa
- Ei vahvaa yhteyttä siihen, ovatko virallisia tai eivät?

3. Millaisia toiveita edustajilla on ja miten tyytyväisiä he ovat?

3.1. Osallistujat haluaisivat ohjata toimintaa moniin suuntiin

3.2. Tyytyväisyys tähänastiseen toimintaan

Päätelmiä:

- Foorumien tarkoitukset epäselvät ja **kaipaavat painopisteen selventämistä**, vetoa riittää moneen suuntaan. Tarkoituksen rajaaminen voi kuitenkin pienentää yksilötasolla motivaatiota, ellei synnytetä esimerkiksi erillisiä foorumeja eri tarkoituksiin.
- Konsultointi näyttäytyy etenkin Suomessa edustajille **teknisenä**, ongelmaksi koetaan erityisesti ekologisen tutkimustiedon puute. Hoitosuunnitelmien linjaus asettaa niiden tehtäväksi *hoidon alueellisten näkemysten ja hoidon tavoitteiden* määrittelyn, mikä viittaa kuitenkin arvokeskusten tarpeeseen.
- Virallistaminen toimintapolitiikan alueelliseksi konsultoijaksi ei ole tehokkaasti edistänyt osallistujien tyytyväisyyttä ruotsalaiseen suurpetojen julkishallintaan

Loppupäätelmä:

Suurpetoneuvottelukuntien epämuodollinen asema Suomessa antaa niille tilaa määritellä mielekkäitä tarkoituksia.

Riskinä on se, että tilankäytöstä ei päästä sopuun ja yhteiset tarkoitukset jäävät epäselviksi.

Lisätietoa

Suomen Akatemian hanke: Hirvi, susi, ihminen:
Ekosysteemipalvelut, instituutiot ja luova hallinta

<http://www.joensuu.fi/yhttdk/hirsu/>

Uusimpia hankkeen suurpetoihin liittyviä tutkimusartikkeleita:

- Sandström, C., Pellikka, J., Ratamäki, O. & Sande, A. 2008: Management of large carnivores in Fennoscandia – new patterns of regional participation. – Human Dimensions of Wildlife (in press).
- Ratamäki, O. 2008: Finland's Wolf Policy and New Governance. – Journal of Environment and Development 17: 316-339.
- Pellikka, J., Salmi, P. & Ratamäki, O. 2008: Alueelliset suurpetoneuvottelukunnat ristiriitojen hallinnassa. – Riista- ja kalatalous. Tutkimuksia 2/2008. 32 s.
- Sandström, C. & Pellikka, J. 2008: Rovdjursgrupper i Finland och Sverige - form, funktion och framtid. Arbetsrapport. Statsvetenskapliga institutionen. Umeå universitet.
- Pellikka, J. & Salmi, P. 2007: Osallisuus suurriistakantojen sidosryhmäneuvotteluissa – keitä maakunnallisissa riista-asioissa kuullaan? – Suomen Riista 53: 64-75.